

Nr 52

Utlåtande i anledning av väckt motion om statligt stöd för körkortsutbildning av rörelsehämmade.

I den till allmänna beredningsutskottet hänvisade motionen II: 313 av herr Keijer *m. fl.* hemställes, att riksdagen beslutar uppdraga åt Kungl. Maj:t att snarast utreda de frågor som berörs i motionen och för riksdagen framlägga förslag rörande stöd åt de rörelsehämmades körkortsutbildning.

I motionen framhålles bl. a. att samhället lämnar ekonomiskt stöd åt rörelsehämmade för anskaffning av motorfordon som de behöver för sin verksamhet, vilket för många betytt en ny tillvaro genom att de också fått möjlighet att besöka sina vänner och se nya trakter *m. m.*

Kostnaden för körkortsutbildningen har emellertid ofta varit en återhållande faktor, inte minst för de unga. Det är befogat att de rörelsehämmades körkortsutbildning bekostas av det allmänna.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionen från *statens handikappråd* som anför följande.

Som i motionen framhålles kan s. k. näringsbidrag till inköp av bil beviljas rörelsehämmad som för sitt arbete är i behov av sådan. Och den som erhåller denna hjälp får i regel också bidrag till körkortsutbildning genom arbetsvården. Rörelsehindrade som genomgår yrkesutbildning, anpassningskurs etc. eller bedriver studier kan få fri körkortsutbildning under kurstiden. Vid t. ex. Norrbackainstitutet har man delvis löst denna fråga på så sätt att de som önskar kan få fri teoriutbildning i form av fritidsstudier vid institutet. Eleverna har också möjligheter att enligt ovan utan kostnad klara av den praktiska övningen i bilkörning, så att de har körkortet färdigt när skolan är slut.

Den som ej är beroende av bil för sitt arbete eller sin utbildning har enligt gällande bestämmelser dock ej möjligheter att få bidrag till körkortsutbildning eller till bil i form av näringsbidrag. Däremot kan var och en rörelsehindrad få bidrag för inköp av moped genom medicinalstyrelsen oberoende av om han är arbetsför eller ej. Detta bidrag får även användas till inköp av bil för den som vill och har möjligheter att få överskjutande erforderligt kapital från annat håll. Däremot kan han inte få hjälp till kostnader för körkortsutbildning av allmänna medel. Vissa handikapporganisationer bistår dock sina medlemmar.

I princip bör *alla* handikappade som behöver bil för att få sitt handikapp kompenserat kunna få hjälp till såväl bil som andra kostnader för att kunna nyttja den, som t. ex. körkort och trafikförsäkring. Individuella fortskaffningsmedel borde kunna räknas in bland fria tekniska hjälpmedel. Och detta

bör gälla även för rörelsehindrade och vissa andra handikappade, t. ex. bland utvecklingsstörda, epileptiker och blinda, som inte själva kan klara bilkörning, nämligen på så sätt att bidraget skall kunna användas till utbildning och bilköp åt anförvant som använder bil för transport av handikappad. Detta förekommer redan nu i vissa fall men denna möjlighet torde avsevärt behöva vidgas.

Bland de handikappade finns en stor grupp som hittills i stor utsträckning försumrats. Psykiskt sjuka personer som lider av s. k. fobier kan ofta ej använda allmänna kommunikationsmedel som tåg, buss, tunnelbana och kan härigenom bli avsevärt handikappade på arbetsmarknaden och även socialt svårt isolerade om de inte har råd att använda taxi eller egen bil. De bör kunna erhålla samma hjälp som övriga rörelsehindrade från samhället i form av bidrag till bil m. m. enligt ovan.

Rådet framhåller avslutningsvis att motionärernas förslag är ett led i strävandena att ge de handikappade möjlighet att utnyttja det hjälpmedel att bryta isoleringen som bilen utgör och att det är lämpligt att frågan tas upp av handikapputredningen.

Utskottet

Som framgår av ovan lämnade uppgifter finns flera olika former av stöd till rörelsehämmade för anskaffning och drift av motorfordon. Ekonomiskt stöd för körkortsutbildning lämnas i allmänhet endast i samband med yrkesutbildning, anpassningskurser eller studier i annan form eller s. k. näringsbidrag. Den avsevärda kostnaden för körkortsutbildningen, som av naturliga skäl kan bli högre för rörelsehämmade än för andra, torde i vissa fall utgöra ett hinder för anskaffande av egen bil. Enligt utskottets mening är tillgången till egen bil för den rörelsehämmade icke endast i många fall nödvändig för arbetet eller utbildningen utan även ett verksamt medel att komma ur isoleringen från andra människor. Utskottet anser därför att frågan om ett vidgat ekonomiskt stöd för körkortsutbildning av rörelsehämmade bör upptagas till prövning.

Enligt direktiven för den år 1965 tillkallade handikapputredningen skall utredningen företa en översyn av bestämmelserna om bidrag till anskaffande och drift av invalidfordon. Den samma år tillkallade bilskatteutredningen skall pröva bl. a. de särskilda bestämmelserna för handikappade angående automobilskatt och drivmedelsskatt. I direktiven för handikapputredningen har vidare uttalats att utredningen bör uppmärksamma andra frågor rörande de handikappades resor och transporter och att utredningen också bör vara oförhindrad att föreslå andra åtgärder som syftar till att bryta de handikappades isolering.

Det i motionen upptagna spørsmålet kan således inrymmas i direktiven

för handikapputredningen och utskottet får med hänvisning till det ovan anförda hemställa,

att riksdagen med anledning av motion II: 313 i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer att motionen och utskottets utlåtande över densamma överlämnas till handikapputredningen.

Stockholm den 1 november 1966

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

NANCY ERIKSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Sörlin, Enarsson, Hellebladh, Oscar Carlsson*, Svanström*, Hedlund, Hübinette, Helge Karlsson och Johan Olsson;

från andra kammaren: fru Eriksson i Stockholm, fru Jäderberg, herrar Dickson, Haglund, Wikner*, Larsson i Borrby, Nilsson i Bästekille, Rask*, Hyltander, Johansson i Växjö, Andersson i Örebro och Björk i Göteborg.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.